א) (אלמא) לא אוקמה כר' ישמעאל? דא"ר חנינא מודה היה רבי ישמעאל לענין קרבן שאינו חייב אלא חטאת אחת, השתא נמי כר' יהודה לא מתוקמא דהא א"ר ג) *אלעזר מודה היה רבי יהודה לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת [אלא] *אמר ר"ל משום בר ג) תאוטני הבא במאי עסקינן כגון שאכלן בשני תמחויין ואליבא דרבי יהושע דאמר *תמחויין ד) מחלקים. גופא ה) אכל: חלב נבילה לוקה שתים, חלב מוקדשין לוקה שתים, רבי יהודה אומר חלב מוקדשין לוקה שלש אמר ליה רב שיזבי לרבא ו) בשלמא לר' יהודה היינו (א) דכתיבי קראי °חקת עולם °כל חלב ז) שור וכשב ועז לא תאכלו, ח) °וכל זר לא יאכל *קדש ט) הא תלתא לאוין אלא לרבנן מ"ט? קסברי לאו דחוקת עולם בקדשים ולאו י) (ד)חלב שור בחולין, וצריכי: דאי כתב רחמנא בקדשים הוה אמינא קדשים הוא דחמירי דאסור חלבו אבל חולין יא) אימא לא משום הכי כתב רחמנא "כל חלב שור, ואי כתב "כל חלב שור ה"א חלב דחולין הוא דאסור משום דלא הותר מכללו יב) אבל חלב מוקדשין דהותר מכללו ה"א מדהותר יג) (בשרן) אישתרי נמי חלבן, צריכי, ורבי יהודה סבר כי כתיב יד) "חלב שור" (ב) בעניינא דקדשים כתיב, אלא מכלל דרבנן סברי לא ילפינן דבר טו) (הלמד) מעניינו? לא, דכ"ע [ילפינן] דבר טז) (ה)למד מעניינו ובהא קמיפלגי: רבי יהודה סבר למידין לאו מלאו ולאו מכרת ורבנן סברי יז) לאו מלאו ילפינן, לאו מכרת לא ילפינן יח) (אלא לר' יהודה כל חלב וכל דם לא תאכלו למאי אתא מיבעי ליה להקיש יט) ב) תניא °כל חלב וכל דם לא תאכלו כ) מה חלב לוקה שתים אף דם לוקה שתים כא) (דברי ר' יהודה) וחכ"א אין בו אלא אזהרה אחת כב) (ומ"ש חלב דלוקה שתים בלא היקישא דכתב ביה תרי קראי "כל חלב וכל דם לא תאכלו" "כל חלב שור וכשב" דם נמי בלאו היקישא נילקי שתים דכתיב ביה תרי לאוין "כל חלב וכל דם לא תאכלו" כג) °וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה"? אלא אימא מה חלב לוקה כד) שלש אף דם לוקה ג', ומאי שנא חלב דלוקה שלש דכתיב ביה (ג) (הלין) תרי לאוין ולאו דזרות הא תלתא, דם נמי, כה) א) איצטריך ס"ד אמינא הואיל ואיתמעיט דם כו) *(מטומאה) ליתמעיט מזרות קמ"ל היקישא, ואלא לרבנן היקישא למאי אתא? מיבעי ליה לכדתניא "כל חלב וכל דם לא תאכלו" כז) מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו ואין מצטרפין זה עם זה כח) אף דם שדמו חלוק מבשרו, כט) *אוציא דם שרצים הואיל דאין דמן חלוק מבשרן מצטרפין והא מהכא נפקא מהתם נפקא ל) °וזה לכם הטמא ג) לימד על דם השרץ לא) (והשרץ) שמצטרפין זה עם זה? אי לאו היקישא ס"ד אמינא ה"מ לטומאה אבל לאכילה אימא לא, ב) אשמעינן היקישא לאכילה, לב) אמר רבינא הילכך דם נחש ובשרו מצטרפין מאי קמ"ל היינו היקישא? סד"א (ד) שרץ דאיתרבי לטומאה איתרבי לאכילה נחש ג) דלא איתרבי לטומאה לא איתרבי לאכילה קמ"ל היקישא כל מילי דאין דמו חלוק מבשרו משמע/ אמר רבא שלש כריתות האמורות בדם לג) למאי? אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים ואחת לדם התמצית, לד) הניחא לר' יהודה ד) דתניא דם התמצית באזהרה, ר' יהודה אומר בכרת אלא לרבנן ההיא למאי אתא, ואפילו לר' יהודה, (ה) "כרת" נפקא ליה מן "כל דם" דתניא רבי יהודה אומר דם מה תלמוד לומר "כל דם" לה) ה) אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו ו) (שהוא) שמכפר דם חולין ודם התמצית מנין? ת"ל "כל דם"? אלא אימא אחד לדם חולין ואחד לדם קדשים ואחד לדם כיסוי, ואמר רבא) חמשה לאוין האמורין בדם למה לו) אחת לדם חולין ואחת לדם קדשים לז) ואחת לדם כיסוי ואחת לדם איברין ואחת לדם התמצית. א"ר אילא אבל מעשר דגן ותירוש ויצהר לוקה שלש, והא אין לוקין על לאו שבכללות? שאני הבא דמייתרי קראי מכדי כתב רחמנא °ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך" בפנים אין בחוץ לא, ל"ל דכתב רחמנא °לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך, לחלק, אי מההוא ה"א ה"מ בעשה אבל בלאו אימא לא, אמטו להכי

א) נ"א נמי נילקי ג' דאית ביה הלין תרין לאוין ולאו דזרות ב) [גי' הערוך בערך דם ג' רבי אומר מה חלב וכו' ע"ש שהאריך בפי' הסוגיא זו] ג) מעילה יז: ד) [תוספתא כריתות פ"ב זבחים לג:] ה) [לקמן כב: ע"ש] [נ"א לפי שאמר כי הדם הוא בנפש יכפר] ו) [עי' תוס' נטרות פי' ד"ה רק]

קסברי רבנן לאו דחקת עולם בקדשים דהא בעניינא דקדשים כתיב ולאו דכל חלב בחולין ולא בקדשים: ה"ג אבל דחולין דאסור חלבו אימא לא · והכי פירושא אבל חולין דקילי אימא לא אסור חלבו · דאסור חלבו אימא לא כלומר אימא לא אסור חלבו ולשון הפוך הוא לשון גרסא ירושלמית: חלב מוקדשין הותר מכללו · דהא אליה איקרי חלב בכבש מ) ואיתכשרא בשור ועז: ור' יהודה סבר כי כתיב נמי כו' (ו) · כדאמרן לעיל: מכלל דרבנן לא ילפי · בתמיה: לאו מלאו ולאו מכרת למידין · דבר מענייני (בין) לאו מלאו כגון בעלמא גבי אבר מן החי בפ' ("כל הבשר") (חולין קב·) (בין) לאו מכרת כגון הכא מה כרת בקדשים אף לאו בקדשים: ורבנן סברי לאו מלאו הוא דילפינן · כי התם אבל לאו מכרת לא ילפינן הלכך בחולין כתיב, ואף בזו הספרים משובשים וטלה גרסא ליתא: ה"ג ת"ר כל חלב וכל דם לא תאכלו ר' יהודה אומר מה חלב לוקה שתים אף דם לוקה שתים וחכ"א אין בו אלא אזהרה אחת: מאי שנא חלב · כלומר מ"ט כתביה לדם בהדי חלב ליכתביה באנפי נפשיה ואנא ידענא דלוקה ב' דמ"ש חלב דלוקה שתים בלא הקישא (ז) מא) (כלומר) דם נמי כתיבי ב' קראי אי הוה כתיב באנפי נפשיה כגון "כל דם לא תאכלו" לכתוב בחקת עולם מב) ול"ל דכתיב בהדי חלב: דם איתמעיט ממעילה · בסוף כל הבשר בשחיטת חולין (דף קיז:) ואימא כי היכי דאימעיט מזרות קרבן מעילה אימעיט נמי ממלקות דזרות קמ"ל: ה"ג ס"ד אמינא הואיל ואימעיט ממעילה אימעיט נמי מזרות קמ"ל: אלא לרבנן · כיון דהדרינן דלר' יהודה לא בעי הקישא אלא משום זרות ורבנן פליגי עליה ואמרי אין בו אלא אזהרה אחת מכלל דסבירא להו מזרות נמי אימעיט ולדידהו הקישא ל"ל: מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו · שלא נאמר איסור חלב אלא בשור וכשב ועז שחלבן אסור ובשרן מותר: ואינן מצטרפין זה עם זה · לאיסור שבה שהרי אין כאן אלא איסור החלב לבדו ואין היתר מצטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר: אף דם · אע"פ שאיסורו נוהג בטמאין וראוי להצטרף הדם והבשר להתחייב בכזית משניהן משום טמא, לא יצטרפו שנלמד דם מחלב מה החלב על כרחיה לחלק מפרידו מלהצטרף שהרי חלוקין זה לאיסור וזה להיתר דאין איסור והיתר מצטרפים אף דם הטמאים הואיל ודמן חלוק מבשרן שיש על הדם איסור כרת משום דם מה שאין כן בבשר אינו מצטרף אפילו לענין (איסור) לטמא: יצאו שרצים · מדין ההיקש הזה הואיל ואין דמן חלוק מבשרן שאינו מוזהר על דמן משום דם אלא משום שרץ כדאמרי' בפר' דם שחיטה (לקמן כא:) יצאו שרצים שאין בהן טומאה א) (קלה) כו' הילכך מצטרפין זה עם זה שהרי שם אחד להן הילכך דם ב) (נחש) ובשרו מצטרפין דאין מוזהר על דמן משום דם כדאמרינן בפרק דם שחיטה

א) נ"ע חמורה ב) נ"א שרץ

דם אלא בבהמה חיה ועוף כו': דם שרץ מווה נפקא לן ללמוד לשרץ גופיה הא כתיב אלה הטמאים לכם: לטומאה לכתחלה: לאכילה · בכזית: הילכך דאמרת כל שאין דמו חלוק מבשרו מצטרפין: נחש נמי אע"ג דלאו בר טומאה הוא מצטרף דמו לבשרו לכזית לאכילה דאין מוזהרין על דמו אלא משום בשרו: דאיתרבו לטומאה · כדאמרן וזה לכם הטמא לימד על דם השרץ ובשרו שמצטרפין לטומאה: ג' כריתות · תרין באחרי מות וחד בצו את אהרן: ואפי' לר' יהודה · לא נפקא ליה דם התמצית מחד מהנך כריתות: דם · הוה ליה למיכתב: מה ת"ל כל דם · באחרי מות איש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני וגו' אין לי שיהא בכרת אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו מג) שמתכפר בו שראוי לכפרה על המזבח דהא כפרה כתיבא הכא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר והכי הוא דראויין לכפרה: דם חולין ודם התמצית · מד) (לקדשים) דאינם ראוין לכפרה כדאמריק בסוף התמיד נשחט בפסחים (דף סה·): אלא · לעולם רבנן דלא נפקא לחולין מריבויא דקרא דכל ואע"ג דלית להו כרת בדם התמצית מיבעי להו חד כרת לדם כיסוי לדם חיה ועוף שכיסהו ונתגלה סד"א בטלה אגב ארעא ואי הדר אכלה עפרא בעלמא הוא ולא ליחייב קמ"ל: ה' לאוין · הנך דלא אתו לדרשה חד (ויקרא ג) דחקת עולם וחד בצו את אהרן (שם ז) וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם מה) וחד באחרי מות (שם יז) דם כל בשר לא תאכלו מו) וחד בראה אנכי (דברים יב) לא תאכלו על הארץ תשפכנו כמים א) אגרי ה', ודכתיב לעיל מיניה לא תאכל הנפש עם הבשר באבר מן החי משתעי ודכתיב בתריה לא תאכלנו מוקמינן בפרק כל הבשר מז) בשחיטת חולין (דף קטז:) אזהרה לבשר בחלב ועוד כתיב בראה אנכי רק את דמו לא' תאכלו מח) ומוקמינן ליה בפרק שני דבכורות (דף טו.) לחלב פסולי המוקדשים ודכתיב באחרי מות כל נפש מכם לא תאכל דם מוקים ליה בתורת כהנים *להזהיר גדולים על הקטנים: א"ר אילא אכל מעשר שני של דגן ותירוש ויצהר לוקה ג' · משום לא תוכל לאכול בשעריך וגו': בעשה · לאו הבא מכלל עשה עשה: *נכתוב לא תוכל לאכלם · דהא איירי לעיל עולותיכם וזבחיכם מעשרותיכם וגו': לחם וקלי וכרמל · לפני העומר: קלי · שנתייבש בתנור: כרמל · שנתמלל ביד ולא הובהב באור: קלי וכרמל איתנהו בעינייהו · דלא טחן: קלי נעשה במנחת העומר · דכתיב (ויקרא כג) מט) גביה קלוי באש ואף על גב דבההוא קרא כתיב "כרמל לא הוכשר אלא על ידי האור כדאמרינן במנחות (דף סו:) אבוב של נ) קליות היה שם מנוקב ככברה שיהא האור שולט בכולו ולשון "כרמל" = רך ומל, רך שנמלל:

א) [חסר לפניו לאו אחד אבל המתחיל הצפיק דברי רש"י דהכא וחד בראה רק הדם לא תאכלו ועוד חד בראה לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים הרי ה']

תוספות מודה רבי יהודה לענין קרבן · אע"פ דלעיל אמר כ"ת שיש ב' לאוין וכרת אחת חילוק חטאות ביניהן היינו דוקא בב' דברים כגון חלב ומפסס אבל בדבר אחד לא אמר חילוק: דם נמי נילקי ג' · תימה ל"ע למימר בלאו דזרות בלא"ה משכחת ביה דחד כתיב ביה בסדיא כל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם ומן סיקיפא יש עוד שניים מה חלב לוקה ב' אף דם כו' וא"כ בלא זרות איכא תלתא: ה"מ לענין טומאה דתמיד דשיעורו בכעדשה אבל לענין אכילה דבכזית אימא לא תימה דכיתא סקיפא ונשתוק מזה לכם הטמא ולגמר טומאה מאכילה: אלא אימא חד לחולין ולר' יהודה נמי חד לקדשים ודם התמצית וחד לדם חולין וחד לדם כסוי ובריתא דקתני דם חולין ודם התמצית מנין לאו דוקא דליכוי מרווייהו מחד קרא דכל: לדם כיסוי · איצטריך קרא דלא נימא לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דמשמע הא אין נשפך אין חייבין עליו קמ"ל:

רבינו גרשום

ואי למאן דמייתי לה בהיקשא ללאו דאמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה היינו שחיטה מדכתיב בהדי הדדי ש"מ להיקשא דמקיש שחיטה להעלאה מה העלאה לא ענש אלא א"כ הוהיר כו' כדאמרן והיינו תרי לאוין נמי ופשיטא דמחלקי ואי אמרת הא כתיב לאו בשחיטה דכתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם ההוא בזובח בהמה למרקולים מוקמינן לה: אלא דילמא ב' מיתות ולאו אחד מיבעיא לך אי מחלקן לך מיתות לחטאות ומאי היא אוב וידעוני דכתיב בהו ב' מיתות מות יומתו באבן ירגמו אותם ולאו אחד דכתיב לא ימצא בך וגו' ושואל אוב וידעוני א"ל אין א"ל ר' זירא הא פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש אי מיחלקי אי לא דתנן בסנהדרין בעל אוב וידעוני גבי סקילה תני כריתות לא תני ידעוני אבל אוב בלבד ומ"ש דלא תני ידעוני א"ר יוחנן הואיל ושניהם בלאו אחד דלא ימצא נאמרו כיון דאין בהן אלא לאו אחד אינן חולקין להכי תני חד: וניתני ידעוני במתניתין ולא ניתני בעל אוב מאי שנא דתני בעל אוב: קסבר הואיל ובו פתח הכתוב דבכל התורה מקדים בעל אוב לידעוני: וריש לקיש אמר הואיל ואין בו מעשה · בידעוני אלא שמניח עצם ידוע בפיו והוא העצם מדבר מאליו בלא הקשת שפתיו הלכך לית ביה חילוק הא אי הוה ביה מעשה הוו חולקין אע"ג דלאו אחד: ריש לקיש מ"ט לא אמר כר' יוחנן כדקאמר ושניהם בלאו אחד נאמרו ושוו בהדדי ולית בהו חילוק: אמר רב פפא קסבר ריש לקיש דהא חלוקין הן במיתות מות יומתו חלוקין הן לחטאות אי הוי מעשה בידעוני: ור' יוחנן · אמר לך חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה בקרבן דחטאת אמאי אתי על לאו חלוקה דלאו אי הוו בהו תרי לאוין הויא חלוקה לקרבן השתא כיון דלית להו אלא לאו אחד ושני מיתות חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה:

חלוקה דמיתה לא הויא חלוקה · דמאחר שמת איני חוזר ומת ולהכי תני לה לתרוייהו דסד"א לא לימית עד דעביד תרוייהו קמ"ל דהוי דעביד חדא חייב סקילה: ור' יוחנן מ"ש לא אמר כריש לקיש · דמשום ההוא טעמא אין

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ד מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ז:

כג ב מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכה א:

כד ג מיי' פ"ד מהלכות אבות הטומאה הלכה יד:

כה ד מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הל' ד וכאידך מ"ה:

כו ה מיי' פ"ב מהלכות מעשר שני הלכה ה:

◆

שיטה מקובצת

א] אלא אמאי לא תיבת אלמא נמחק: ב] עי' בחודשין: ג] בר תוטני אות א' נמחק: ד] מחלקין ל"א חייב שתים דלא כר"י דתניא אכל חלב נבלה חלב מוקדשים לוקה שתים ר' יהודה אומר שלש: ה] ו] עי' בחודשין: ז] עולם כל חלב וכל דם לא תאכלו: ח] וכל זר לא יאכל קדש עי' תוס' זבחים (דף לג ע"ב תוס' מנחות דף עד ע"א): ט] עי' בחודשין: י] ולאו דכל חלב שור אות ד' נמחק: יא] חולין דאסור חלבו אימא ס"א חולין אימא אסור [איכא] לאו לא: יב] יג] עי' בחודשין: יד] כתיב נמי חלב: טו] דבר מעניינו תיבת הלמד נמחק: טז] למד מעניינו (אות ה' נמחק) ובהא קא מפליגי כאן נמי יש גרסאות משובשות בספרים ולא גרסינן לה ול"נ נמי דתנו רבנן אלא גרסי' ת"ר כל חלב וכן פרש"י תוס': יז] עי' בחודשין: יח] ילפינן ואלא לרבי בס"א מתיבת ואלא עד [illegible]

מז] תיבות בשחיטת חולין נמחק: מח] תאכלו מוקמי ליה אות ו' נמחק: מט] דכתיב [illegible] נבי נמחק: נ] של קליות היה שם מנוקב ככברה כדי שיהא האור שולט בכולו ולשון:

[נ"ל אלעזר]

[לקמן יב: שבת עב·]

[לקמן טו:]

[נ"ל כי קודש הם וע' תוס' זבחים לג: ד"ה סוף בתרומה]

תורה אור

הגהות הב"ח (א) גמ' בשלמא לרבי יהודה היינו טעמא דכתיבי ב' קראי: (ב) שם כי כתיב חלב שור נמי בעניינא: (ג) שם דכתיב ביה בחולין תרי לאוין ולאו דזרות בדם נמי כתיב הא תלתא סד"א כצ"ל: (ד) שם סד"א דם שרץ דאיתרבי: (ה) שם ואפי' לר' יהודה מן כרת נפקא ליה מן כל דם כ"ב בתמיה וכי מן כרת א' דג' כריתות נפקי ליה וכרי מן כל דם כו': (ו) רש"י ד"ה ור' יהודה סבר כי כתיב נמי כו' ותלב חולין כו' כדאמרן לעיל נ"ב ר"ל מפסוק כי כל: (ז) ד"ה מ"ש חלב וכו' בלא הקישא כו' דם נמי כתיבי תרי קראי כלומר אי הוה כתיב:

גליון הש"ס גמ' וכל זר · עי' זבחים לג ע"ב תד"ה הכא · ובשבועות כד ע"ב תד"ה וכרי: רש"י ד"ה לאכילה בכזית · עי' רש"י ביבמות קיד ע"ב ד"ה משום · ובע"ז סט ע"א ברש"י ד"ה אמלתרי:

נושא
מה לומדים מהכא
שדם לוקה שתים
מגבה

נושא (המשך)
מתי אמרינן א) שדם וחלב לא מצטרפין עם בשר להשלים שיעור כזית
ב) ומתי מצטרפין

נושא/מגמר
"רבא"
ג' כריתות האמורות בדם - למאי
ב) ה' לאוין האמורים בדם למאי

אבל... לוקה שלש
והא אין לוקין על לאו שבכללות